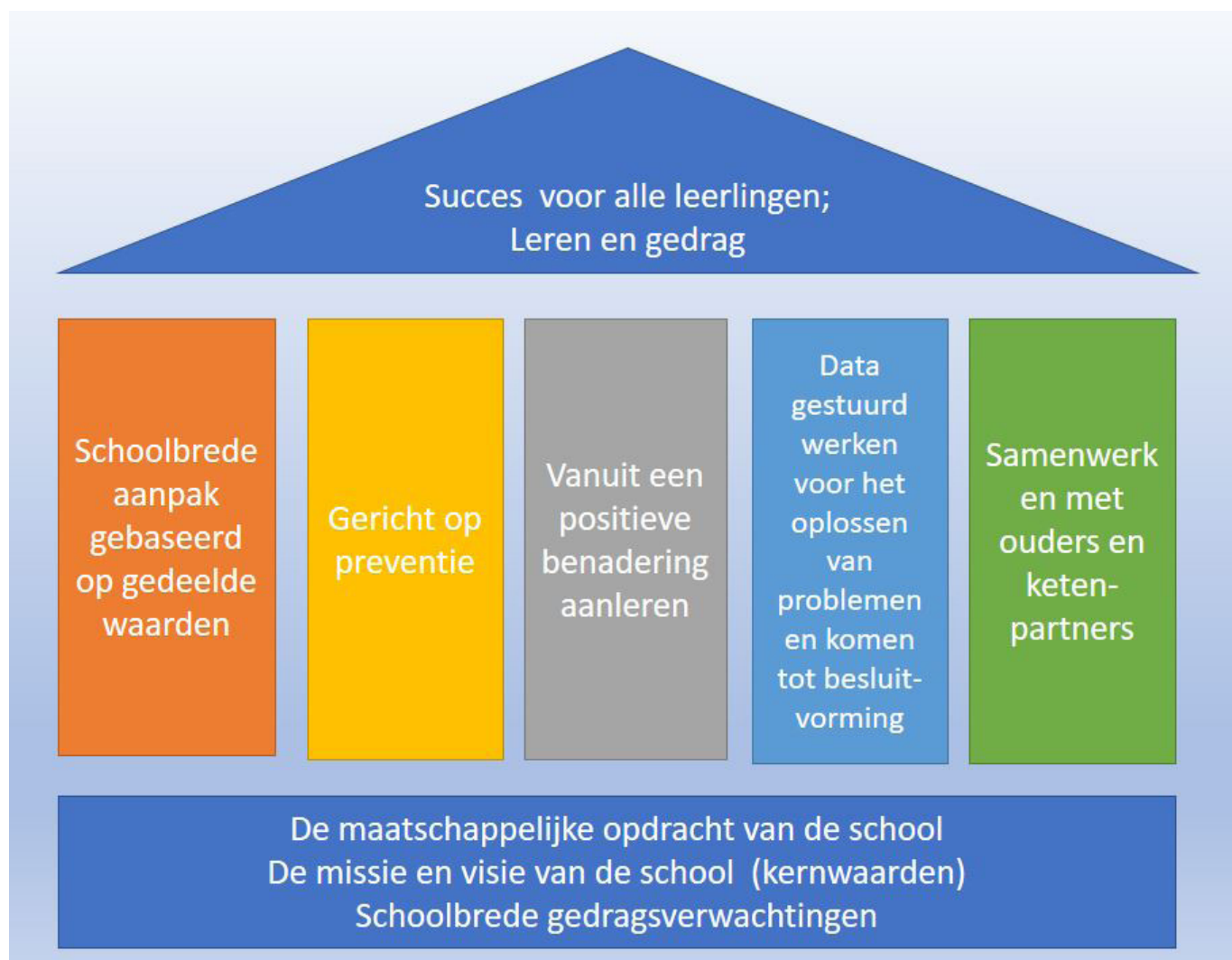

11e nationale conferentie School Wide Positive Behavior Support Utrecht, 15 november 2019

“Welzijn van leerlingen stimuleren binnen het PBS-raamwerk”

SWPBS: het bouwen van een huis

"Welzijn van leerlingen stimuleren binnen het PBS-raamwerk"

Op Nederlandse scholen is steeds meer aandacht voor het vergroten van welzijn van leerlingen, bijvoorbeeld in de vorm van sociaal-emotioneel leren, het vergroten van zelfmanagement en het goed kunnen omgaan met belangrijke levensgebeurtenissen.

Hoe kun je als PBS-school het welzijn van je leerlingen op duurzame wijze positief beïnvloeden en ontwikkelingen rondom welzijn integreren in je PBS-aanpak? Daarover gaat deze conferentie.

Programma

09.30-10.00 Inloop met informatiemarkt
10.00-10.15 Opening en mededelingen
10.15-11.00 Keynote Arne Popma
11.00-11.30 Pauze met informatiemarkt
11.30-12.30 Workshopronde 1
12.30-13.00 Uitreiking inspiratieprijs
13.00-14.00 Lunch met informatiemarkt
14.00-14.15 Impulsmoment
14.15-14.20 Overgang naar workshopronde 2
14.20-15.20 Workshopronde 2
15.20-15.25 Overgang naar workshopronde 3
15.25-16.25 Workshopronde 3
16.25-16.55 Afsluiting met borrel & hapje

Workshops

Er worden workshops verzorgd over SWPBS met aandacht voor welzijnsvraagstukken van jeugdigen, hun ouders en het personeel op de scholen. Denk bijvoorbeeld aan het aanbieden van mindfulness oefeningen op het groene niveau van de PBS-piramide.

Keynote

De keynote zal dit jaar verzorgd worden door kinder- en jeugdpsychiater **prof. Dr. Arne Popma**. Arne is professor bij de VU-MC in Amsterdam.

Vanuit zijn gedachtengoed over de ontwikkeling van jeugdigen zal hij SWPBS beschouwen als middel om bij te dragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van jeugdigen en het verhogen van welzijn. Ook zal neuropsychologisch onderzoek in relatie worden gebracht met de kenmerken van SWPBS.

"Het is een misverstand dat kleine kinderen kleine problemen hebben. En dat kinderen wel over hun problemen heen groeien. Het eerste is niet waar, het tweede gaat niet vanzelf."

Workshops ronde 1: 11.30-12.30

1. **PBS in het MBO: Een succesvol avontuur maar vergeet niet:
Rustig blijven ademen!**

Debbie Verveer, F. Pasaribu, K. Roetenberg

Ruimte

2. **Sociaal emotioneel leren (SEL) integreren in SWPBS**

Emilie van Leeuwen

Ruimte

3. **Het benutten van schooldata: planmatige inzet en een praktijkvoorbeeld
(basisonderwijs)**

Erny van Leusden/Anita Blonk

Ruimte

4. **Traumasensitief werken en PBS**

Inge Reijnders/Monique Baard

Ruimte

5. **Versterk executieve functies op alle niveaus van de PBS-piramide!**

Lotte de Bruin

Ruimte

6. **Lekker in je vel?**

Thecla Radersma

Ruimte

7. **Mindfulness als interventie integreren binnen SWPBS**

Jessica van der Aar

Ruimte

Workshops ronde 2: 14.20-15.20

8. **Signaleren & ondersteunen bij internaliserend gedrag**

Gonnie Albrecht

Ruimte

9. **Mindfulness als interventie integreren binnen SWPBS**

Jessica van der Aar

Ruimte

10. **Positief samenwerken als team: hoe dan?**

Joke Kamstra

Ruimte

11. **Executieve functies binnen het SWPBS kader**

Lotte de Bruin

Ruimte

12. **Gedragincidenten in de klas en schoolbreed: SWIS Suite in de praktijk!**

Marsha Philipsen

Ruimte

13. Strandstoelen, een jungle en andere (PBS-)gekkigheid

Pim Kalkman

Ruimte

14. Introductie traumasensitief werken in het VO

Kiki Geserick

Ruimte

Workshops ronde 3: 15.25-16.25

15. Het SWPBS-filmfestival is overgewaaid van Amerika naar Nederland!

Ellemieke Hetebreij, Lotte de Bruin, Stefan Houtman

Ruimte

16. Over de zin (en onzin) van het meten van een betrouwbare implementatie van SWPBS

Monique Nelen

Ruimte

17. Positief corrigeren kun je leren! De reactieprocedure als sfeerverbeterend PBS-instrument

Judith van Gool

Ruimte

18. Jeugdhulpverlening integreren in de SWPBS-school; meer welzijn voor alle leerlingen

Mariette Haasen

Ruimte

19. Concrete handvatten om PBS levendig houden in het schoolteam

Marlous Vinkenvleugel

Ruimte

20. Kinderen leren om emoties te reguleren vanuit het SWPBS-kader

Roos Gooyer

Ruimte

21. Meer dan alleen veilig voelen!

Op een positieve manier werken aan de sociale veiligheid op school

Wendy Nelen

Ruimte

1. PBS in het MBO: Een succesvol avontuur maar vergeet niet: Rustig blijven ademen!

Debbie Verveer, F. Pasaribu, K. Roetenberg

Inhoud

In deze workshop wordt je meegenomen in het PBS-avontuur binnen een grote onderwijsinstelling.

Het begon als noodzaak bij de Entree-opleiding. Inmiddels 3 jaar verder heeft het hele Da Vinci College dit gedachtegoed omarmd. In deze interactieve uiteenzetting waar ook de laatste ontwikkelingen uit Amerika in zijn meegenomen, vindt je vast ideeën die je mee kan nemen naar jouw klas en misschien wel naar jouw organisatie.

Binnen het Davinci College heeft onlangs een grootschalig onderzoek plaatsgevonden over het welbevinden van studenten in opdracht van De Gezonde School. De Gezonde School-aanpak helpt onderwijsinstanties planmatig en structureel te werken aan gezondheid en een gezonde leefstijl van leerlingen/studenten. De thema's Veiligheid en Welbevinden zijn hierin essentieel en hebben veel raakvlakken met de PBS-pijlers. Projectleider Kathelijn Roetenberg vertelt je over the ins and outs van dit onderzoek.

Faizal Pasaribu, beginnend MBO-docent vertelt aan de hand van zijn zoektocht hoe hij PBS heeft omarmd in zijn les en hoe hij de elementen "positieve benadering" en "mindfulness" toepast in zijn (gym)les met verrassend resultaat.

Alleen maar geïnspireerd raken is onvoldoende, na deze workshop heb je ervaren en vertaald wat PBS voor jouw praktijk kan betekenen.

Interessant voor

MBO

Individuele deelnemers

Niveau

Basis

Werkvorm

Interactieve (digitale) werkvormen

Kennismaking met technieken om welbevinden te bevorderen

De workshop is grotendeels opgebouwd vanuit storytelling

Resultaat

Deelnemers hebben aan de hand van praktijkvoorbeelden verschillende manieren ervaren en vertaald op welke wijze zij PBS binnen hun onderwijssetting kunnen inzetten.

2. Sociaal emotioneel leren (SEL) integreren in SWPBS

Emilie van Leeuwen

Inhoud

Sociaal vaardige leerlingen, met oog voor zichzelf en de ander, zitten vaak beter in hun vel en ontwikkelen zich doorgaans positiever op school. Om het welbevinden van alle leerlingen te stimuleren, zetten steeds meer scholen lessen in die gericht zijn op Sociaal Emotioneel Leren (SEL). Met SEL leren leerlingen vaardigheden en competenties zoals: kennis van je eigen emoties en die kunnen reguleren; jezelf motiveren om een doel te bereiken; emoties herkennen bij een ander; positieve relaties aangaan en die onderhouden. In deze workshop gaan we in op hoe scholen concreet aandacht kunnen schenken aan SEL vanuit het SWPBS-kader. Hoe kun je bijvoorbeeld bovengenoemde competenties en vaardigheden een plek geven in je schoolmatrix en koppelen aan de schoolwaarden? Hoe kun je lessen in goed gedrag benutten om sociale vaardigheden in te trainen en daarmee het welbevinden van leerlingen te vergroten. In de workshop zal aandacht worden besteed aan SEL op alle drie de niveaus van de SWPBS-piramide.

Interessant voor

PO

VO

Individuele deelnemers & PBS teams

Niveau

Verdiepend

Werkvorm

Na een presentatie gaan we oefenen met werkvormen om morgen in de klas te gebruiken

Resultaat

Na deze workshop weten de deelnemers:

- welke plek sociaal emotioneel leren inneemt in het SWPBS-kader
- welke competenties en vaardigheden bij SEL gestimuleerd worden
- hoe je hier als school concreet mee aan de slag kunt op het groene, gele en rode niveau van de PBS-piramide.

Deelnemers krijgen concrete tools mee die morgen kunnen worden ingezet.

3. Het benutten van schooldata: planmatige inzet en een praktijkvoorbeeld (basisonderwijs)

Erny van Leusden/Anita Blonk

Inhoud

Het gebruik van data over gedrag, de mate en kwaliteit van de implementatie en het evalueren van wat alle inspanningen nu opleveren bij iedereen in de school, vraagt om een (jaar) planning. Een planning om op systematische wijze data te verzamelen en te benutten. Het gebruik van data is niet voor niets een van de pijlers van SWPBS, maar toch is dit vaak een van de grootste uitdagingen bij het invoeren van SWPBS, hoe doen we nu wat nodig is en hoe weten we dat het de moeite waard is geweest?

Op OBS 't Ravelijn wordt al een paar jaar gebruik gemaakt van schooleigen data in het perspectief van de ontwikkeling van SWPBS. De gedragsincidentenregistratie, SCOL gegevens en CITO scores worden benut om (schoolbrede) doelen te stellen op het gebied van gedrag, sociaal emotionele ontwikkeling en leren.

Interessant voor

PO

Management

Individuele deelnemers & PBS teams

Niveau

Verdiepend

Werkvorm

Na een korte introductie over de functies van data, worden stapsgewijs allerlei vormen van data besproken en gedemonstreerd die belangrijk zijn voor een school om te gebruiken. Een invulformat wordt gepresenteerd dat men kan gebruiken om voor de eigen school belangrijke databronnen te kiezen. De schooleigen data en doelen van OBS 't Ravelijn worden gepresenteerd en het effect van het gebruik van de data wordt bediscussieerd. Deelnemers worden uitgenodigd hun eigen databronnen in te vullen in de jaarkalender om schooleigen data te gaan benutten.

Resultaat

Deelnemers ontwikkelen hun concept jaarplan voor het gebruiken van data aan de hand van een format. Ook krijgen ze een overzicht van (voorbeeld)data-instrumenten. Dit jaarplan kan dan als voorstel in het PBS-team, de werkgroep worden geïntroduceerd en aangescherpt naar wens.

4. Traumasensitief werken en PBS

Inge Reijnders/Monique Baard

Inhoud

Er is de laatste jaren binnen het onderwijs steeds meer aandacht voor trauma bij leerlingen. Wanneer spreken wij van een trauma, welke gedragingen kunnen traumagerelateerd zijn en welke ondersteuning kun je bieden zijn vragen die hierbij naar voren komen. Schoolwide Positive Behavior Support (SWPBS) biedt een stevige basis om voor alle leerlingen een positief en veilig schoolklimaat te creëren waarin zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Voor leerlingen met traumatische ervaringen is veiligheid een basisvoorwaarde. Binnen deze workshop verkennen wij hoe voor specifiek deze leerlingen het SWPBS raamwerk nog meer verstevigd kan worden. We concentreren ons op het universele (groene) interventieniveau.

Interessant voor

PO
VO
SO
Jeugdzorg
Individuele deelnemers

Niveau

Verdiepend

Werkvorm

Aan de hand van de SWPBS praktijk worden deelnemers meegenomen in de theorie van trauma bij leerlingen in het onderwijs. Een concrete aanpak op het gebied van trauma en PBS wordt behandeld.
Lezing met interactie activiteiten.

Resultaat

Deelnemers krijgen handvatten om op het groene interventieniveau van SWPBS binnen hun eigen school de basis te verstevigen en meer traumasensitief onderwijs te bieden.

5. Versterk executieve functies op alle niveaus van de PBS-piramide!

Lotte de Bruin

Inhoud

Executieve functies (Ef) heb je nodig om activiteiten te plannen en je gedrag aan te sturen. Voornamelijk bij het uitvoeren van nieuwe en moeilijke taken gebruiken we onze executieve functies. Kinderen bij wie deze processen minder goed werken, vallen op binnen de school. Ze vinden het moeilijk om zich te concentreren, raken snel de draad kwijt of hebben moeite om te starten met een taak. In deze workshop kijken we naar hoe we de executieve functies van leerlingen kunnen versterken op alle niveaus van de SWPBS piramide.

Interessant voor

PO

VO

Individuele deelnemers & PBS teams

Niveau

Verdiepend

Werkvorm

- Filmfragmenten waarin helder wordt wat het effect is
- Werkvormen om zelf te ervaren hoe bijvoorbeeld het werkgeheugen wordt belast
- Het nadenken en wellicht oefenen van een les in goed gedrag in executieve functies

Resultaat

Na deze workshop weten deelnemers:

- wat executieve functies zijn en hoe je de problemen kunt herkennen rondom het executief functioneren;
- welke gevolgen het heeft voor een leerling op school en in het dagelijks leven wanneer deze processen minder goed zijn ontwikkeld;
- op welke manier binnen het SWPBS kader executieve functies versterkt kunnen worden (denk aan het geven van lessen in goed gedrag over Ef, het bekrachtigen op het proces, het samenwerken met ouders en de leerkracht).

Deze workshop wordt in ronde 2 ook verzorgd (nr. 11), let op: dit is geen vervolg.

6. Lekker in je vel?

Welbevinden bevorderen op Groen, Geel en Rood

Thecla Radersma

Inhoud

Iedere leerkracht weet dat je met je groep het lekkerst kan werken als de groep en de leerlingen "lekker in hun vel steken", met andere woorden: als er sprake is van een hoge mate van Welbevinden.

Maar ... Wat betekent dat eigenlijk? Waarom hapert het leerproces (van de groep of van individuele leerlingen) als ze "niet lekker in hun vel steken"? Welke processen in de klas beïnvloeden het gevoel van welbevinden? Wat is de invloed van thuis?

En ... Hoe kan je het systematisch en planmatig bevorderen? Hoe kan je het meten? Hoe werk je samen met ouders en de zorg?

In deze workshop komt aan de orde hoe je met je hele groep, met kleine groepjes en voor een individuele leerling kan werken aan versterking van het gevoel van welbevinden.

Interessant voor

PO

SO

Individuele deelnemers & PBS teams

Niveau

Basis

Werkvorm

Presentatie, afgewisseld met uitwisselen in kleine groepjes en oefenmomenten:

- Inventariseren wat de deelnemers zelf verstaan onder welbevinden en wat er in de klas al gebeurt om welbevinden te bevorderen, in groepje van drie uitwisselen, centraal vertellen welk leuke idee van een ander je aanspreekt
- Uitwisselen welke processen/methodes/gewoontes in de school al werken die het welbevinden bevorderen en of (en hoe) data worden verzameld
- Oefenen van een oudergesprek

Resultaat

Deelnemers hebben een duidelijk beeld van het belang van het monitoren van welbevinden in de groep en praktische tips om welbevinden te bevorderen op groen, geel en rood.

7. Mindfulness als interventie integreren binnen SWPBS

Jessica van der Aar

Inhoud

Kinderen die met behulp van mindfulness leren om hun aandacht te trainen en hun emoties te reguleren, blijken veerkrachtiger en beter in staat om met uitdagingen om te gaan. Omdat mindfulness het welbevinden van kinderen positief beïnvloedt, raken steeds meer scholen in deze aanpak geïnteresseerd. Deze workshop gaat over hoe je mindfulness praktisch kunt integreren in het SWPBS-kader. Mindfulness komt voort uit oosterse meditatie en is net als de andere SWPBS- interventies gericht op gedrag, maar dan vooral op de interne processen van gedrag; zoals aandacht richten, concentreren en omgaan met emoties en gedachten. Mindfulness technieken kunnen voor verschillende doelen worden ingezet. Bijvoorbeeld voor rustmomenten in een schooldag, het oefenen van de concentratie of het versterken van de emotieregulatie. In deze workshop wordt op dit thema georiënteerd, daarnaast wordt concreet geoefend met voorbeelden van technieken. Tenslotte wordt aandacht besteed aan hoe mindfulness een plek kan krijgen binnen het SWPBS-kaderen aan de randvoorwaarden die nodig zijn om op school met mindfulness aan de slag te gaan.

Interessant voor

PO
VO
SO
MBO
Individuele deelnemers & PBS teams

Niveau

Verdiepend

Werkvorm

- Presentatie
- Voorbeelden van toepassingen mindfulness
- Werkvormen om zelf te ervaren hoe een mindfulness oefening ingezet kan worden
- Het nadenken en wellicht oefenen van specifieke gedragsverwachtingen, voor- en nabespreken bij een mindfulness oefening

Resultaat

Na deze workshop weten deelnemers:

- Wat mindfulness is en wat bekend is uit wetenschappelijk onderzoek
- Hoe mindfulness binnen het SWPBS kader kan worden geïntegreerd (denk aan specifieke waarden & gedragsverwachtingen, het geven van lessen in goed gedrag, het bekrachtigen)
- Hoe mindfulness ook nuttig kan zijn voor schoolmedewerkers
- Wat de randvoorwaarden zijn om mindfulness te implementeren op school

Deze workshop wordt in ronde 2 ook verzorgd (nr. 9), let op: dit is geen vervolg.

8. Signaleren & ondersteunen bij internaliserend gedrag

Gonnie Albrecht

Inhoud

SWPBS geeft scholen de concrete tools in handen om externaliserend gedrag bij leerlingen in een vroeg stadium te signaleren en tijdig gepaste acties in te zetten, ter ondersteuning van de leerling. Het signaleren van internaliserende problematiek wordt door scholen doorgaans als lastiger ervaren. Een leerling met bijvoorbeeld depressieve klachten, komt lang niet altijd voor in de gedragsincidentenregistratie van school en kan zo door de mazen van het net glippen. Terwijl het voor die leerling zeker zo belangrijk is om in een vroeg stadium ondersteund te worden. Deze workshop gaat over welke concrete signalen duiden op internaliserende problematiek en over hoe we die signalen bij leerlingen op tijd en systematisch in kaart kunnen brengen. Ook wordt tijdens de workshop ingegaan op en geoefend met effectieve PBS-interventies die voor leerlingen met internaliserende problematiek kunnen worden ingezet op het groene, gele en rode interventieniveau van de PBS-piramide.

Interessant voor

PO
VO
SO
Jeugdzorg
Individuele deelnemers & PBS teams

Niveau

Verdiepend

Werkvorm

Na een presentatie wordt er geoefend met PBS-interventies die aansluiten bij internaliserende problematiek op basis van concrete werkmaterialen

Resultaat

Na deze workshop weten deelnemers:

- Welke concrete signalen duiden op internaliserende problematiek
- Hoe zij signalen van internaliserend gedrag systematisch in kaart kunnen brengen.
- Hoe zij vanuit het SWPBS-kader concrete interventies kunnen inzetten om leerlingen met internaliserende problematiek te ondersteunen.

Deelnemers krijgen concrete werkmaterialen mee om op hun eigen school te benutten.

9. Mindfulness als interventie integreren binnen SWPBS

Jessica van der Aar

Zie beschrijving workshop 7.

10. Positief samenwerken als team: hoe dan?

Joke Kamstra

Inhoud

In deze workshop staat het schoolteam centraal. Hoe vertaal je de school brede waarden naar dagelijks gedrag op teamniveau? Het klinkt eenvoudig en vanzelfsprekend is het zeker niet! Ook voor het team vraagt dit om het formuleren van heldere verwachtingen, het mogen en kunnen leren van vaardigheden, erkennen en waarderen van elkaar en helderheid creëren over grenzen. Wat kan écht niet... en wat doen we dan?

In deze workshop gaan we actief aan de slag. Vanuit een theoretisch kader (progressie gericht samen werken) doordenken we de praktijk. We brengen aan de hand van het piramidaal model ons eigen team in kaart. Hoe 'ver' zijn we? We doen oefeningen die in de praktijk ingezet kunnen worden om als team de ontwikkeling te ondersteunen van willen naar dagelijks respectvol, veilig en verantwoordelijk zijn – ook voor elkaar. Uiteraard zullen we niet na laten om iedereen actief te bevragen over werkvormen, praktijkvoorbeelden en oefeningen die in de praktijk helpend zijn geweest! Neem je beste voorbeelden, dagelijkse dilemma's en puzzels mee !

Interessant voor

PO
VO
SO
MBO
PBS teams

Niveau

Verdiepend

Werkvorm

Theoretische verkenning (luisteren) en toepassen op eigen casuïstiek (ordening)

Oefeningen:

- ontwikkelvraag & schaalvraag
- verwachtingen op teamniveau (matrix)
- moeilijke teamsituatie (casus) + actieplan
- waarderen en erkennen op een waarde(n)volle manier : oefenen
- reactieprocedure op teamniveau: verkenning
- zicht op progressie: praktische mogelijkheden

Resultaat

Deelnemers nemen mee naar huis:

- Overzicht en inzicht over de actuele situatie op teamniveau
- Ideeën en ervaringen ('hoe werkt de oefeningen en hoe voelt het?'); deelnemers kunnen op basis hiervan op een passende manier interventies toepassen in de eigen praktijk

11. Versterk executieve functies op alle niveaus van de PBS-piramide!

Lotte de Bruin

Zie beschrijving workshop 5.

12. Gedragsincidenten in de klas en schoolbreed: SWIS Suite in de praktijk!

Marsha Philipsen

Inhoud

In deze workshop wordt je meegenomen in de mogelijkheden van het werken met data binnen je school. SWIS Suite geeft de mogelijkheid om op een gemakkelijke en betrouwbare manier incidenten te registreren en analyses te doen op het niveau van de school, de klas en de individuele leerling.

Graag nemen wij u mee in de manier waarop data een waardevolle toevoeging voor uw school kan zijn. Daarnaast bekijken we de huidige data van een school in SWIS Suite en gaan we na welke vragen dit oproept en hoe we deze data kunnen benutten voor acties in de praktijk.

We nemen u in deze workshop mee in een schoolsituatie en gaan op basis van de data na welke hoe we een gedegen plan van aanpak kunnen opstellen.

Interessant voor

PO
VO
SO
MBO
Management
Individuele deelnemers & PBS teams

Niveau

Basis

Werkvorm

- Interactieve (digitale) werkvormen: Mentimeter om interactieve woordenwolken te genereren
- Kennismaking met technieken probleemstellingen te extraheren uit SWIS Suite
- De workshop is grotendeels opgebouwd ervaringen uit de praktijk

Resultaat

Aan het einde van deze workshop hebben heeft u:

- Praktijkkennis van het werken met SWIS Suite.
- Inzicht gekregen in de mogelijkheden om efficiënt, betrouwbaar en consequent data te verzamelen
- Inzicht in de kracht van data: hoe kunnen data ondersteunend zijn in de aansturing van een schoolteam?

13.Strandstoelen, een jungle en andere (PBS-)gekkigheid

Pim Kalkman

Inhoud

Jouw schoolplein wordt omgetoverd in een jungle, de mediatheek krijgt vette strandstoelen en op de muren van die saaie fietsenkelder maken leerlingen graffiti effects. Leuk natuurlijk, maar heeft dat nog iets met onderwijs te maken? Werken met PBS betekent ook oog krijgen voor het welzijn van leerlingen, omdat waar het fijn(er) samen leven is er ook beter wordt gewerkt.

In deze workshop willen we creatieve ideeën uitwisselen over waar je de school zichtbaar en misschien ook wel voelbaar positiever kunt maken en hoe je daar zoveel mogelijk mensen bij kunt betrekken. Leerlingen en ouders, conciërges en docenten en misschien zelfs wel de wijkagent.

Het is een workshop, dus ieders bijdrage is welkom en belangrijk, zowel als het gaat om het aandragen van uitdagende situaties in je school als het meedenken aan mogelijke oplossingen voor anderen. Misschien kun je ter voorbereiding een aantal leerlingen met een camera de school doorsturen op zoek naar verbeterplaatsen.

Als het je lukt, stuur je filmpje dan naar pkalkman@verus.nl, dan krijg je de ideeën van de hele groep deelnemers cadeau! Zo organiseren we een praktische en inspirerende kruisbestuiving met en voor elkaar, waar je hopelijk mee verder kunt.

Interessant voor

PO

VO

SO

MBO

Individuele deelnemers

Niveau

Basis

Werkvorm

We beginnen met een inleiding over de relatie tussen PBS en ieders welzijn en gaan daarna, zo mogelijk met filmpjes en pitches, aan de slag met uitdagende casuïstiek van de aanwezigen om het leefklimaat op jouw school zo mogelijk nóg beter te maken.

Kom dus voorbereid naar de workshop!

Resultaat

Je gaat naar huis met een beter begrip van de relatie tussen leefklimaat en leerklimaat en doet praktische ideeën op voor het verbeteren van uitdagende plekken op jouw school en manieren om die veranderingen in gang te zetten.

14. Introductie traumasensitief werken in het VO

Kiki Geserick

Inhoud

In het VSO komen we veel leerlingen tegen die op enigerlei wijze getraumatiseerd zijn. Deze populatie jongeren vraagt dan ook van het team dat er schoolbreed traumasensitief les wordt gegeven.

“De houding (verbaal en non-verbaal) van de docent is een van de belangrijkste instrumenten voor positieve gedragsbeïnvloeding van een leerling” (persoonlijke uitspraak).

In de workshop wordt onder andere stil gestaan bij de volgende vragen:

- Met welke bril kijk je naar de leerling en het gedrag van de leerling?
- Wat is de functie van het gedrag van leerlingen die ingrijpend, al dan niet traumatische, gebeurtenissen meegemaakt hebben?

In de workshop komen praktijkvoorbeelden aan bod van traumasensitieve interventies binnen het VSO, op alle lagen van de PBS piramide.

Interessant voor

VO

SO

Indiduele deelnemers & PBS teams

Niveau

Basis

Werkvorm

Presentatie

Resultaat

- Een trauma sensitieve bril
- Ideeën voor interventies
- Literatuur tips

15. Het SWPBS-filmfestival is overgewaaid van Amerika naar Nederland!

Ellemieke Hetebrij, Lotte de Bruin, Stefan Houtman

Inhoud

Jaarlijks wordt op het Amerikaanse SWPBS congres (APBS) een filmfestival georganiseerd. Scholen uit heel Amerika sturen hun meest krachtige SWPBS filmpje op. De filmpjes lopen uiteen van onderwerp en karakter. Je kunt bijvoorbeeld denken aan een zelfgeschreven lied over SWPBS, een les in goed gedrag of een mini-documentaire van SWPBS op de betreffende school. Het benutten van filmfragmenten geeft een boost aan het implementatietraject van SWPBS op scholen. Het gaat hierbij niet zozeer om het eindproduct (het filmpje), maar vooral om het proces er naar toe: samen met leerlingen en docenten nadenken welke SWPBS successen op film kunnen worden gezet. Het filmpje dient vervolgens als visualisatie om SWPBS in de school levend te houden.

Dit jaar is er voor het eerst een SWPBS Filmfestival op onze Nederlandse SWPBS-conferentie. Laat je inspireren door de mooie filmpjes die scholen hebben gemaakt en breng je stem uit! Het filmpje met de meeste stemmen wint!

Interessant voor

Alle werkvelden

Management

Individuele deelnemers & PBS teams

Niveau

Basis

Werkvorm

Filmpjes

Resultaat

Aan het einde van de workshop weten de deelnemers...

- ...waar film in SWPBS-kader voor gebruikt kan worden
- ...wat het gebruik van films oplevert
- ...wat het effect is van film bij het aanleren van gedrag
- ...wat effectieve elementen zijn die een film moet bevatten

Wil je een filmpje inbrengen?

Mail voor 15 oktober 2019 naar

e.hetebrij@piresearch.nl

16. Over de zin (en onzin) van het meten van een betrouwbare implementatie van SWPBS

Monique Nelen

Inhoud

Het verzamelen van data en deze gebruiken voor besluitvorming is één van de vijf pijlers van SWPBS (Nelen et al, 2016). Regelmatig monitoren hoe ver je bent met de implementatie van SWPBS maakt daar onderdeel van uit. Maar wat heb je daar als school of begeleidend PBS coach nu eigenlijk aan? En wegen de kosten op tegen de baten? In deze presentatie gaan we samen op zoek naar een antwoord op deze vragen. Eerst gaan we in op de verschillende instrumenten die er zijn en hoe je ze kunt gebruiken. Dan kijken we naar de onderzoeksresultaten van een meerjarige studie op 67 Nederlandse basisscholen waarin de TFI en SET jaarlijks zijn afgenomen. De TFI en SET zijn twee instrumenten die meten welke kenmerkende elementen van SWPBS in een school aanwezig zijn. Aan de TFI is een actieplan gekoppeld dat de school concrete handvatten biedt om de implementatie (verder) vorm te geven. Deelnemende scholen hebben dat als een meerwaarde voor hun deelname aan het drie jarige onderzoek ervaren. Tot slot passen we onderdelen van de instrumenten toe op de eigen werksituatie waardoor je aan den lijve kunt ervaren wat het inhoudt.

Interessant voor

Alle werkvelden

Management

Individuele deelnemers en PBS teams

Niveau

Verdiepend

Werkvorm

Presentatie, toepassen van onderdelen van een instrument op de eigen werksituatie, discussie.

Resultaat

- Deelnemers leren verschillende instrumenten kennen die meten hoe ver de implementatie van SWPBS op school gevorderd is.
- Deelnemers leren kritisch beoordelen wat het nut van deze instrumenten is voor hun eigen werksituatie
- Deelnemers worden geïnformeerd over de resultaten van wetenschappelijk onderzoek betreffende de TFI en de SET in Nederland

17. Positief corrigeren kun je leren!

De reactieprocedure als sfeerverbeterend PBS-instrument

Judith van Gool

Inhoud

Herkenbaar? 'Wat zou het mooi zijn als we niet steeds onze politiepet op hoeven. 'Niet dit! Niet dat!'

De reactieprocedure is één van de gouden, sfeerbepalende instrumenten binnen PBS om kinderen op een positieve manier aan te spreken, waarbij ze ook nog iets leren over wat er van hen verwacht wordt. Het gaat uit van inzet, in plaats van van onwil. En waar mensen bekrachtigd worden op hun inzet, gebeuren mooie dingen.

Het geeft een positief gevoel bij zowel de leerkracht als het kind als je een vriendelijke herinnering krijgt aan wat je wél moet doen. Hoeveel kinderen draaien na een 'Oeps!' meteen terug naar wat we graag zien? Het structureel juist toepassen van de reactieprocedure voorkomt voor jezelf en de kinderen een heleboel frustratiemomenten. En toch blijkt deze procedure voor sommigen best lastig om 'vanzelf' toe te blijven passen.

In deze workshop poetsen we de reactieprocedure grondig op. Elke stap wordt uitgelegd en voorgedaan. We laten je voorbeelden zien van hoe je het meeste effect bereikt. Waarom is elke stap belangrijk? Waarom is onze toon zo essentieel? Hoe gaan -en blijven- je collega's dit structureel toepassen?

Wil je de reactieprocedure weer eens opfrissen? Wees welkom: positief corrigeren kan je leren!

Interessant voor

PO
VO
SO
MBO
Individuele deelnemers & PBS teams

Niveau

Basis

Werkvorm

Aan de hand van videomateriaal en oefenen met praktijkvoorbeelden, krijgen de deelnemers een opfrisser van hun inzicht in en ervaring met het toepassen van de werkbare elementen van de reactieprocedure.

Resultaat

- Inzicht in het belang van die ene magische seconde voordat je reageert op ongewenst gedrag.
- Inzicht in het belang van het bekrachtigen van 'inzet'.
- Hernieuwd inzicht in het belang van alle stappen in de reactieprocedure
- Manieren om het geleerde mee te nemen naar je team/werkplek zodat de reactieprocedure weer structureel wordt ingezet.

18. Jeugdhulpverlening integreren in de SWPBS-school; meer welzijn voor alle leerlingen

Mariette Haasen

Inhoud

Veel kinderen in Nederland hebben sociale en/of emotionele problemen. Vanuit het basisonderwijs wordt maar liefst 13% van de leerlingen doorverwezen naar jeugdhulpverlening ivm met bijvoorbeeld angst- of agressieklachten. De wachtlijsten bij de jeugdhulpverlening groeien en kinderen moeten lang wachten op de hulp die ze hard nodig hebben.

Als onderwijs en jeugdhulpverlening meer samenwerken kunnen gedragsproblemen worden voorkomen. Dat is tenminste de verwachting van de invoering van Passend Onderwijs en de nieuwe Jeugdwet.

In deze workshop laten we zien hoe leraren en jeugdhulpverleners kunnen samenwerken aan preventie in Tier I. Het accent van deze vorm van samenwerken is niet zozeer gericht op individuele leerlingen en op curatief (be)handelen, maar juist op het lesgeven in vaardigheden die leerlingen weerbaar maken en het welzijn bevorderen (bv het aanleren van sociale vaardigheden).

Interessant voor

PO

VO

Jeugdzorg

Individuele deelnemers & PBS teams

Niveau

Basis

Werkvorm

Presentatie en uitwisseling

Resultaat

De deelnemers zijn:

- Uitgedaagd om in hun eigen onderwijscontext het samenwerken tussen Onderwijs en Jeugdhulpverlening kritisch te beschouwen.
- Geïnspireerd met voorbeelden van Tier I interventies uit de praktijk
- Uitgedaagd om binnen de kaders en mogelijkheden van de eigen context te zoeken naar samenwerken aan preventieve interventies

19. Concrete handvatten om PBS levendig houden in het schoolteam

Marlous Vinkenvleugel

Inhoud

Het goed implementeren en borgen van SWPBS vraagt een doorlopende investering van het PBSteam en het schoolteam. Om als schoolmedewerker, in de drukte van alledag, vast te blijven houden aan de effectieve elementen van de aanpak, helpt het om hier op verschillende manieren actief aan herinnerd te worden. Naast gezamenlijke studiemomenten, staat doorgaans het PBSteam voor de creatieve opdracht om het schoolteam steeds weer even te prikkelen en alert te houden op het inzetten van de SWPBS aanpak. Tijdens de workshop worden deelnemers aan de hand van praktische tips en concrete, prikkelende werkvormen geïnspireerd om de aanpak op de werkvloer goed uit te blijven voeren en het enthousiasme hoog te houden. Naast actieve werkvormen om te stimuleren dat we groene PBS-elementen goed blijven uitdragen naar leerlingen, is er ook aandacht voor het inzetten van de PBS-elementen op teamniveau

Interessant voor

PO
VO
SO
MBO
Management
Individuele deelnemers & PBS teams

Niveau

Basis en verdiepend

Werkvorm

Presentatie en verschillende korte, actieve werkvormen met als doel dat deelnemers zelf kunnen ervaren wat deze opleveren als zij deze willen gaan inzetten voor hun eigen schoolteam.

Resultaat

Praktische tips en prikkelende werkvormen waarmee het schoolteam gemotiveerd en geënthousiasmeerd kan worden om de SWPBS aanpak uit te blijven voeren zoals bedoeld.

20. Kinderen leren om emoties te reguleren vanuit het SWPBS-kader

Roos Gooyer

Inhoud

Een sterke emotie-regulatie draagt bij aan het welbevinden van leerlingen. Met een goede emotie-regulatie, lukt het leerlingen sneller om zich te herstellen na kleine tegenslagen en blijven leerlingen rustiger in lastige sociale situaties. Hoe kunnen we vanuit het SWPBS-kader preventief een sterke emotie-regulatie bevorderen bij al onze leerlingen? Daarover gaat deze workshop. Op het groene niveau van de piramide worden hiertoe de zones van regulatie (met wortels in de cognitieve gedragstherapie) benut. Dit zijn vier kleuren die worden gebruikt om emoties te duiden en te signaleren. Met behulp van de zones van regulatie gaan leerlingen beter begrijpen hoe ze hun lichaamssignalen kunnen waarnemen, triggers kunnen herkennen en na kunnen denken over hoe hun gedrag anderen om hen heen beïnvloedt. Leerlingen leren ook om specifieke strategieën te kiezen en in te zetten om hun emoties gericht te reguleren. In de workshop komt aan bod hoe de zones van regulatie concreet met leerlingen behandeld kunnen worden. Wanneer op emotie-regulatiegebied extra ondersteuning nodig is (op het gele of rode niveau van de PBS-piramide) kan inzicht in de escalatiecurve van een leerling en het maken van een escalatie-analyse uitkomst bieden. Deze worden in de workshop behandeld en geoefend.

Interessant voor

PO
VO
SO
MBO
Individuele deelnemers & PBS teams

Niveau

Verdiepend

Werkvorm

Presentatie. Praktische oefeningen waarbij deelnemers zelf ervaren hoe met de zones van regulatie kan worden gewerkt.

Resultaat

Deelnemers gaan weg met:

- kennis van de zones van regulatie en strategieën om emoties te reguleren en hoe deze preventief in te zetten voor alle leerlingen.
- kennis van de escalatiecurve en de escalatie-analyse en hoe deze te gebruiken in de begeleiding van leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben op emotie-regulatiegebied.
- praktische formats en werkmaterialen om morgen te benutten.

21. Meer dan alleen veilig voelen!

Op een positieve manier werken aan de sociale veiligheid op school

Wendy Nelen

Inhoud

Als school wil je natuurlijk dat jouw leerlingen zich veilig voelen. Sinds 2015 is wettelijk bepaald dat elke school jaarlijks de sociale veiligheid van de leerlingen moet meten. Wat betekent dit nu precies? Sociale veiligheid is meer dan veilig voelen alleen, het gaat ook om de nare ervaringen die leerlingen hebben gehad en om hun welbevinden.

Tijdens deze workshop worden voorbeelden gegeven van factoren die kunnen helpen om de sociale veiligheid te verbeteren ook worden er risicofactoren benoemd. Met elkaar gaan we aan de slag om te kijken wat voor concrete acties je voor jouw school hierop kunt inzetten.

Wat kun je als school doen om de sociale veiligheid te verbeteren? Ben je tevreden met hoe het al gaat? Waar zou je aan willen werken? Welke onderdelen van PBS zouden hieraan kunnen meehelpen?

Het is handig om voorafgaand aan de workshop te bekijken wat afgelopen schooljaar opvallende uitkomsten waren in de monitor van sociale veiligheid van jouw school.

Interessant voor

PO

Individuele deelnemers & PBS teams

Niveau

Verdiepend

Werkvorm

- Interactieve (digitale) werkvormen: Mentimeter om interactieve woordenwolken te genereren
- Kennismaking met technieken probleemstellingen te extraheren uit SWIS Suite
- In groepjes werken aan oplossingen

Resultaat

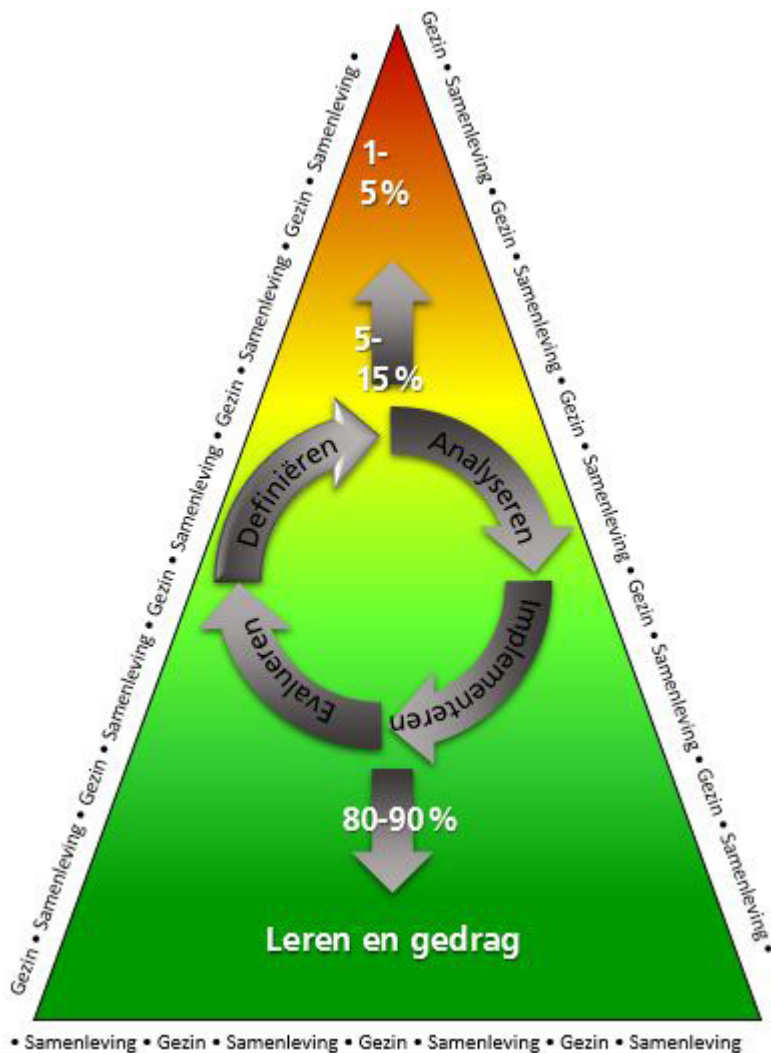
Aan het einde van deze workshop weet u:

- Wat sociale veiligheid is
- Welke factoren de sociale veiligheid (positief en negatief kunnen bevorderen)

Aan het einde van deze workshop heeft u:

- Vanuit PBS voorbeelden om de sociale veiligheid te bevorderen
- Ideeën hoe u aan de sociale veiligheid in uw eigen school kunt werken

SWPBS is opgenomen in de
Databank Effectieve Jeugdinterventies
SWPBS is theoretisch onderbouwd en
er is buitenlands effectonderzoek

De interventiepiramide, T. Das, vrij naar
Colorado Multi-tiered model van instructie en
interventie

Contact:

Expertisecentrum PBS Windesheim: Lourens van der Leij;
telefoon: +31 88 469 86 19 / +31 6 1907 3512; l.vander.leij@windesheim.nl

Fontys Kenniscentrum voor Gedrag en SWPBS: Mariette Haasen;
telefoon: +31 8850 77133 / +31 6 1092 9460; swpbs-oso@fontys.nl

Coördinatie opleidingen: Pauline Bruinsma
telefoon: +31 8850 77133 / +31 6 2327 9701; p.bruinsma@fontys.nl

Conferentie: Monique van der Aa
telefoon: +31 8850 74761 / +31 6 1288 4765; m.vanderaa@fontys.nl